

SPRAWOZDANIA Z KONFERENCJI / REPORT OF THE CONFERENCE

XXVI Ogólnopolska Konferencja Naukowa *Rachunkowość w zarządzaniu jednostkami gospodarczymi w Kołobrzegu w maju 2018 roku*

TERESA KIZIUKIEWICZ *, TOMASZ ZYGMAŃSKI **

Streszczenie

Opracowanie zawiera sprawozdanie z ogólnopolskiej konferencji naukowej zorganizowanej przez Instytut Rachunkowości Uniwersytetu Szczecińskiego w dniach 16–18 maja 2018 r. w Kołobrzegu. XXVI Konferencja z cyklu *Rachunkowość w zarządzaniu jednostkami gospodarczymi* dotyczyła problemów współczesnej rachunkowości oraz zachodzących w niej zmian.

Abstract

XXVI Conference on *Accounting in the Management of Business Entities* held in Kołobrzeg in May 2018

The text provides a report about a national scientific conference organized in Kołobrzeg on 16–18 May by the Institute of Accounting of Szczecin University. This conference, being part of a series on *Accounting in the Management of Business Entities*, addressed problems in present-day accounting and changes that are taking place in it.

* Prof. dr hab. Teresa Kiziukiewicz, Uniwersytet Szczeciński, Instytut Rachunkowości, Katedra Rachunkowości Finansowej i Zarządczej, tkiziukiewicz@wp.pl

** Mgr Tomasz Zygmąński, Uniwersytet Szczeciński, Instytut Rachunkowości, Katedra Rachunkowości Finansowej i Zarządczej, tomasz.zygmanski@usz.edu.pl

W dniach 16–18 maja 2018 roku w Kołobrzegu odbyła się XXVI Ogólnopolska Konferencja Naukowa *Rachunkowość w zarządzaniu jednostkami gospodarczymi* zorganizowana przez Instytut Rachunkowości Uniwersytetu Szczecińskiego pod przewodnictwem prof. dr hab. Teresy Kiziukiewicz. Współorganizatorem i partnerem biznesowym konferencji był Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A. reprezentowany przez dr Joannę Habelman – dyrektora ds. Ekonomiczno-Finansowych. Konferencję patronatem objęli: Stowarzyszenie Księgowych w Polsce Oddział Okręgowy w Szczecinie, Wydawnictwo „Rachunkowość”, władze miasta Szczecina, władze miasta Kołobrzegu, marszałek województwa zachodniopomorskiego Olgierd Geblewicz, rektor Uniwersytetu Szczecińskiego prof. dr hab. Edward Włodarczyk oraz dziekan Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego prof. dr hab. Waldemar Tarczyński. Tradycyjnie konferencja była poświęcona problemom współczesnej rachunkowości. Obejmowała ona problematykę rachunkowości i sprawozdawczości finansowej z uwzględnieniem krajowych i międzynarodowych regulacji, a także zagadnienia z zakresu rachunku kosztów i rachunkowości zarządczej oraz zawodu księgowego.

W konferencji czynnie uczestniczyło 40 osób – zarówno pracowników naukowych z katedr rachunkowości, jak i doktorantów reprezentujących różne ośrodki akademickie w Polsce, w tym: Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Zielonogórski, Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie, Uniwersytet Szczeciński.

Zgłoszone na konferencję artykuły były rezultatem badań naukowych prowadzonych przez ich autorów. Po pozytywnych recenzjach zostaną one opublikowane w wydawanym przez Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego w czasopiśmie „Rachunkowość w Zarządzaniu Jednostkami Gospodarczymi” w ramach serii „Finanse. Rynki Finansowe. Ubezpieczenia”. Numer konferencyjny ukaże się w czwartym kwartale 2018 roku.

Obrady konferencji toczyły się w czterech sesjach plenarnych. Pierwsza sesja, której przewodniczyła prof. dr hab. Teresa Kiziukiewicz, dotyczyła rachunkowości i zawodu księgowego. Rozpoczęła się ona od referatu nt. *Rachunkowość kreatywna – dobra czy zła?* wygłoszonego przez pana mgr. Michała Hendryka z Uniwersytetu Szczecińskiego. Celem wystąpienia było, jak podkreślił referent, doprecyzowanie istoty wciąż kontrowersyjnej definicji rachunkowości kreatywnej. Stwierdził on, że pojęcie rachunkowości kreatywnej jest interpretowane z użyciem dwóch podejść: ortodoksyjnego, według którego jest ona definiowana w sensie negatywnym oraz liberalnego ze wskazaniem na pozytywne jej aspekty. Autor uznał, że jednoznaczne określenie zakresu rachunkowości kreatywnej jest zagadnieniem problematycznym. Zwrócił uwagę, że zdecydowanie łatwiej jest wyodrębnić zabiegi księgowych wykraczające poza prawo, a więc czynności utożsamiane z pojęciem rachunkowości agresywnej, czyli z oszustwem. Referent zaproponował więc autorską definicję kreatywnej rachunkowości, zgodnie z którą rachunkowością kreatywną powinno się nazywać zastosowanie narzędzi księgowych,

dzięki któremu – w obrębie obowiązujących przepisów – można optymalizować zakres informacji przekazywanych w sprawozdaniu finansowym w taki sposób, by umożliwić odbiorcom informacji zrozumienie istoty funkcjonowania jednostki i jej szeroko pojętego modelu biznesowego.

Kolejną referentką była pani dr Bożena Nadolna z Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie. Prezentowany referat *Wykorzystanie psychologicznych koncepcji człowieka w badaniach rachunkowości zarządczej* dotyczył podstawowych teorii psychologicznych i wskazania w tym kontekście badań rachunkowości zarządczej, prowadzonych głównie przez zagranicznych autorów tej dyscypliny nauki. Referentka zaznaczyła, że współcześnie bez odpowiednich badań psychologicznych niemożliwe jest tworzenie efektywnych systemów rachunkowości zarządczej.

Następny w tej sesji referat *Czy zawód księgowego jest prestiżowy? Portrety księgowych w Polsce i Rumunii* wygłosił pan dr hab. Stanisław Hońko, prof. Uniwersytetu Szczecińskiego. Podczas wystąpienia zaprezentował wyniki badań ankietowych w zakresie postrzegania prestiżu tego zawodu. Badania te były prowadzone w ramach projektu „Portrety księgowych”, obejmującego ankietę wypełnioną przez niemal 5000 respondentów (księgowych i przedsiębiorców). Referent uznał, że według ankietowanych zawód księgowego jest postrzegany jako prestiżowy. Jednak zaznaczył, że rumuńscy księgowi i przedsiębiorcy oceniają ten zawód wyżej niż polscy respondenci. Zdaniem autora może to być związane z tym, że w Rumunii – inaczej niż w Polsce – zawód księgowego należy do zawodów regulowanych.

Kolejna sesja plenarna, którą prowadził pan prof. dr hab. Jerzy Gierusz z Uniwersytetu Gdańskiego, była poświęcona problemom sprawozdawczości finansowej. Jako pierwsze w tej sesji wystąpiły panie dr hab. Małgorzata Rówińska, prof. UE i dr Lucyna Poniatowska z Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. Zaprezentowany został artykuł *Dochód całkowity jako kategoria rachunkowości – artykuł dyskusyjny*. W swoim wystąpieniu autorki zwróciły uwagę na nieadekwatne definiowanie pojęć wykorzystywanych w rachunkowości do opisywania wyniku działalności jednostek gospodarczych, które sporządzają sprawozdanie finansowe według regulacji MSSF. Podobna uwaga dotyczyła również elementów kształtujących ten wynik. Autorki wskazały propozycje zmiany rozwiązań dotyczących struktury sprawozdania z całkowitych dochodów, w którym powinny występować jednoznacznie określone elementy kształtujące wynik całościowy, co przyczyni się do poprawy jakości tego elementu sprawozdania finansowego.

Jako drugi w tej sesji został wygłoszony referat *Jakość informacji o połączeniach jednostek pod wspólną kontrolą ujawnianych na podstawie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej*. Jego autorką była pani dr Magdalena Janowicz z Uniwersytetu Szczecińskiego. Referentka oceniła prezentowane w sprawozdaniach finansowych ujawnienia na temat połączeń spółek publicznych, stosujących MSSF. Zaprezentowane wyniki badań empirycznych wskazały na niską jakość ujawnień o połączeniach spółek. Zdaniem autorki, może to wywierać negatywny wpływ na użyteczność informacji dostarczanych użytkownikom sprawozdań finansowych.

Kolejny referat *Zaniechanie wdrożenia przedsięwzięcia rozwojowego jako zagrożenie bezpieczeństwa finansowego przedsiębiorstwa* zaprezentował pan dr Piotr Oleksyk z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. W swoim wystąpieniu wskazał najważniejsze czynniki, stanowiące podstawę decyzji o konieczności wdrożenia przedsięwzięcia rozwojowego. Uznał, że decyzja taka powinna być oparta na trzech kluczowych czynnikach: analizie wyników przedsiębiorstwa, prognozie przyszłych możliwych wyników oraz informacjach o zmianach w otoczeniu przedsiębiorstwa. Referent uznał, że tak przygotowane założenia są podstawą do opracowania scenariuszy podjęcia właściwej decyzji w zakresie przygotowania przedsiębiorstwa do funkcjonowania w dynamicznym otoczeniu.

W drugim dniu odbyły się dwie sesje plenarne. Pierwszej sesji poświęconej rachunkowości zarządczej przewodniczył pan dr hab. Robert Kowalak, prof. UE we Wrocławiu. W sesji tej wygłoszono trzy referaty. Pierwszy z nich – *Model dojrzałości zarządzania ryzykiem i jego aspekty procesowe oraz informatyczne* – został wygłoszony przez dr. hab. Wojciecha Fliegnera, prof. UE w Poznaniu. Autor zaprezentował model dojrzałości zarządzania ryzykiem oraz jego aspekty procesowe. Następnie na tym tle ukazał zakres wsparcia tego modelu adaptacją technologii informatycznych. Autor zaproponował narzędzie służące zdiagnozowaniu gotowości organizacji do wykorzystania mniej lub bardziej zaawansowanych rozwiązań informatycznych wspomagających zarządzanie ryzykiem.

Kolejny artykuł *Czy zasadne jest tworzenie perspektywy ryzyka w zrównoważonej karcie wyników?* zaprezentowała dr Maria Nieplowicz z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Celem wystąpienia było wskazanie rozwiązania umożliwiającego rozszerzenie zrównoważonej karty wyników o zasady kompleksowego zarządzania ryzykiem na poziomie strategicznym. Autorka stwierdziła, że w przypadku banku należy dodać perspektywę ryzyka, natomiast dla jednostek samorządu terytorialnego w każdej perspektywie zrównoważonej karty wyników powinny być uwzględnione dodatkowe cele i mierniki dotyczące ryzyka.

Drugą sesję tego dnia, a jednocześnie ostatnią podczas XXVI Konferencji Naukowej *Rachunkowość w zarządzaniu jednostkami gospodarczymi* prowadził prof. zw. dr hab. Edward Nowak z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Sesję tę rozpoczęła prezentacja pana dr. Tomasza Kufła z Uniwersytetu Szczecińskiego, który zaprezentował artykuł *Relacja między wynikiem z utrzymania i eksploatacji nieruchomości spółdzielni mieszkaniowych a dochodem (stratą) z gospodarki zasobami mieszkaniowymi*, który powstał we współpracy z panem dr. hab. Stanisławem Hońko prof. US. Referent porównał określone w ustawie o spółdzielniach mieszkaniowych zasady ustalania wyniku finansowego z utrzymania i eksploatacji nieruchomości z dochodem (stratą) z gospodarki zasobami mieszkaniowymi wyznaczanym według przepisów podatkowych. Autor uznał, że spowodowana przez przepisy rozbieżność tych zasad nie tylko utrudnia prowadzenie bieżącej ewidencji księgowej spółdzielni mieszkaniowych, ale również negatywnie wpływa na przejrzystość ich rachunku zysków i strat.

Sesję tę zakończyło wystąpienie pana dr. Marcina Kowalewskiego z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu zatytułowane: *Kokpity menedżerskie i Business Intelligence w zarządzaniu dokonaniami przedsiębiorstwa*. Autor, po teoretycznym wprowadzeniu i krytycznej analizie problematyki wykorzystania systemów Business Intelligence (BI) oraz kokpitów menedżerskich w zarządzaniu dokonaniami współczesnego przedsiębiorstwa, przystąpił do aspektów praktycznych, porównując kokpity menedżerskie z kartami dokonań. Na podstawie porównań sformułował wnioski, wskazując na fakt, że podstawową rolą systemów Business Intelligence jest pozyskiwanie, przechowywanie i transformacja danych w użyteczne, aktualne i istotne informacje, a także skuteczna ich komunikacja. Obecnie kokpity menedżerskie realizują istotne funkcje zarządcze związane z komunikacją i prezentacją informacji wspomagających podejmowanie decyzji w przedsiębiorstwach.

Przedstawione podczas konferencji referaty były przedmiotem ożywionej dyskusji w ramach sesji, podczas których były prezentowane. Referenci ustosunkowywali się do pytań i uwag zgłaszanych przez uczestników konferencji.

Na zakończenie obrad prof. dr hab. Teresa Kiziukiewicz podziękowała profesorom prowadzącym poszczególne sesje, referentom i wszystkim uczestnikom za udział w obradach i aktywny udział w dyskusji. Wyraziła również nadzieję na równie owocne spotkanie w maju przyszłego roku na kolejnej XXVII konferencji naukowej z cyklu *Rachunkowość w zarządzaniu jednostkami gospodarczymi*.

